

**CIEĽOVÉ POŽIADAVKY
NA VEDOMOSTI A ZRUČNOSTI MATURANTOV
Z POĽSKÉHO JAZYKA**

BRATISLAVA 2016

Schválilo Ministerstvo školstva, vedy, výskum a športu Slovenskej republiky
dňa 21. 12. 2016 pod číslom 2016-25786/49974:1-10B0 s platnosťou od 1. 9. 2018

ÚVOD

Výučba poľského jazyka - najrozšírenejšieho západoslovanského jazyka a zároveň komunikačného prostriedku početného národa Európskej únie poskytuje nielen bezbariérovú komunikáciu s jeho nositeľmi - aj mimo hraníc EÚ, ale hlavne umožňuje hlbší pohľad na bohatú a osobitú kultúru. Tá sa opiera o rozvetvené dejiny Poľska, čo žiakovi pomáha lepšie chápať kultúrne i historické súvislosti v rámci celej Európy.

Na maturitnej skúške z poľského jazyka sa má prejaviť schopnosť žiaka plynule komunikovať v danom jazyku a rovnako sa majú prejaviť aj jeho kulturologické vedomosti o reáliách Poľska. Poľský jazyk takto rozvíja rečovú aj myšlienkovú činnosť žiaka a podporuje jeho tvorivé schopnosti.

Žiak

- rozumie informáciám o známych veciach, s ktorými sa pravidelne stretáva, v škole, vo voľnom čase a pod., pokiaľ sú vyjadrené zreteľným jazykovým štandardom,
- sa vie vysporiadať so situáciami, ktoré môžu nastať pri cestovaní v krajine, kde sa daným jazykom hovorí,
- vie vytvoriť jednoduchý súvislý text na témy, ktoré dobre pozná alebo ho osobne zaujímajú,
- dokáže opísať zážitky a udalosti, nádeje, túžby, sny a stručne vysvetliť a odôvodniť svoje názory a plány.

1. CIEĽOVÉ KOMUNIKAČNÉ KOMPETENCIE

Komunikačná kompetencia je schopnosť žiaka viesť komunikáciu na základe jazykových a kulturologických vedomostí, v súlade s cieľmi a úlohami komunikácie i komunikačnými situáciami v rámci konkrétnej oblasti činnosti.

Súčasťou komunikačnej kompetencie je:

- jazyková kompetencia - súbor jazykových vedomostí žiaka a spôsobilostí používať ich,
- rečová kompetencia - schopnosť viesť komunikáciu, prijímať a chápať cudzie a formulovať vlastné výpovede,
- pragmatická kompetencia – spôsobilosť vybrať najefektívnejší spôsob vyjadrenia myšlienky v závislosti od cieľa a podmienok komunikácie (v súlade s komunikačnými zámermi hovoriaceho a situáciou),
- vecná kompetencia - schopnosť orientovať sa v obsahovom pláne výpovede vzhľadom na konkrétnu oblasť činnosti.

Kapitola Cieľové komunikačné kompetencie vymedzuje požiadavky, kladené na vedomosti, zručnosti a návyky žiaka, ktoré si má osvojiť v priebehu štúdia na strednej škole, aby bol schopný viesť komunikáciu v poľskom jazyku na požadovanej úrovni.

Na maturitnej skúške má žiak preukázať požadovanú úroveň komunikačných spôsobilostí v bežných komunikačných situáciách v rámci vymedzených tematických okruhov.

Žiak má byť schopný v ústnom a písomnom prejave v rámci vymedzených tematických okruhov a komunikačných situácií na primeranej jazykovej úrovni

- opísať a vysvetliť dôležité kultúrne aspekty života na Slovensku, porovnať vlastnú kultúru, zvyky, tradície s kultúrou po rusky hovoriacich krajinách,
- pochopiť odlišnosti slovenskej a ruskej kultúry prejavujúce sa v každodennom živote, životnom štýle, medziľudských vzťahoch, postojoch a hodnotách,
- osvojiť si normy správania sa a spoločenské konvencie.

1.1. KOMUNIKAČNÉ SPÔSOBILOSTI

1.1.1. Receptívne komunikačné spôsobilosti

1.1.1.1. Počúvanie s porozumením

Žiak má byť schopný porozumieť hlavným bodom prejavu, ak sa používa zrozumiteľný štandardný jazyk a ak ide o známe veci, s ktorými sa pravidelne stretáva v škole, vo voľnom čase atď. Má porozumieť obsahu jednoduchých, nie odborných rozhlasových a televíznych relácií o aktuálnych udalostiach alebo témach z oblasti jeho osobného alebo profesionálneho záujmu, pokiaľ sa v nich hovorí pomaly a zreteľne.

Charakteristika textov na

počúvanie Žiak rozumie:

- autentickým textom, interpretovaným priamo alebo reprodukovane, zreteľne, bez rušivých šumov, štandardným jazykom, v prirodzenom tempe, s počtom neznámych slov do 10 %, ktorých tematické zameranie zodpovedá vymedzeným tematickým okruhom:
  - monologickým, dialogickým a kombinovaným,
  - oficiálnym a súkromným,

- prejavom rôznych žánrov v masovokomunikačných prostriedkoch,
- pokynom, radám, návodom, upozorneniam súvisiacim s každodenným životom,
- bežným informáciám a oznamom (na stanici, letisku...),
- rozhlasovým a televíznym reláciám - reklame, predpovedi počasia, prehľadu programov, správam, ankete, interview,
- rečníckemu prejavu - prednáške na známu tému, odbornému textu (referátu alebo diskusii) v rámci svojej špecializácie,
- umeleckému textu (próza, poézia, dráma).

Žiak vie:

- 1) vyčleniť tému a hlavnú myšlienku vypočutého textu, základné informácie a dôležité detaily,
- 2) logicky správne odpovedať na otázky zamerané na pochopenie vypočutého textu,
- 3) rozlíšiť:
  - podstatné informácie od nepodstatných,
  - účastníkov komunikačnej situácie,
- 4) zachytiť kľúčové slová, hlavné myšlienky a informácie,
- 5) odhadnúť význam neznámych výrazov na základe kontextu,
- 6) zachytiť logickú štruktúru vypočutého jazykového prejavu,
- 7) reprodukovať obsah vypočutého textu ústne i písomne,
- 8) tvoriť otázky k vypočutému textu,
- 9) po vypočutí neúplného príbehu vytvoriť úvod, dotvoriť záver,
- 10) reagovať na reč partnera, správne odpovedať na položené otázky,
- 11) používať techniky aktívneho počúvania a spracovávania informácií:
  - získavať potrebné informácie z rôznych zdrojov,
  - zosumarizovať informácie z vypočutých prejavov,
  - podať získané informácie ústne alebo písomne,
  - vypracovať konspekt, zostaviť osnovu.

1.1.1.2. Čítanie s porozumením

Žiak má rozumieť jednoduchým textom, v ktorých sa vyskytujú frekventované výrazy jazyka používaného v každodennom živote alebo zamestnaní. V osobných listoch rozumie opisom udalostí, pocitov a želaní.

Charakteristika textov na čítanie

Žiak rozumie:

- autentickým textom v rozsahu 300 - 400 slov napísaným v štandardnom jazyku, ktorých tematické zameranie zodpovedá vymedzeným tematickým okruhom,

- monologickému, dialogickému alebo kombinovanému textu,
- mapám, pláne, schémam, tabuľkám,
- verejným nápisom, oznamom, upozorneniam a informatívnym textom súvisiacim s každodenným životom (informačná tabuľa, schéma mestskej dopravy, cestovný poriadok, jedálny lístok, návod na použitie, časový harmonogram, účet, prospekt, cestovný lístok, lístok do divadla, na výstavu, plagát, kalendár podujatí, nápisy na obaloch tovarov,
- *korešpondencii* (pohľadnica, súkromný a úradný list, fax, telegram, osobné poznámky a odkazy),
- *textom v masovokomunikačných prostriedkoch* (predpoveď počasia, prehľad programov, inzerát, reklama, anketa, recept),
- *literárnym textom*
  - umeleckým (krátka próza, úryvky z románov),
  - odborným textom v rámci študovaného odboru,
  - populárno-vedeckým textom,
  - heslám zo slovníkov a encyklopédií.

Žiak vie:

- 1) zvolit' stratégiu čítania (orientačné, informatívne, študijné) podľa typu textov a účelu čítania,
- 2) čítať po príprave nahlas a plynulo, so správnou výslovnosťou, prízvukom a intonáciou texty, ktorých obsah, štýl a jazyk sú primerané jazykovej úrovni a skúsenostiam žiaka,
- 3) vyčleniť tému a hlavnú myšlienku textu,
- 4) určiť vzťah medzi textom a jeho názvom,
- 5) logicky správne odpovedať na otázky zamerané na pochopenie prečítaného textu,
- 6) odhadnúť na základe kontextu význam neznámych výrazov,
- 7) rozlíšiť v texte podstatné a nepodstatné informácie,
- 8) vyhľadať v texte špecifické informácie a dôležité detaily,
- 9) zachytiť logickú štruktúru textu,
- 10) reprodukovať obsah prečítaného textu ústne i písomne,
- 11) tvoriť otázky k prečítanému textu,
- 12) po prečítaní neúplného príbehu vytvoriť úvod, dotvoriť záver,
- 13) používať pri práci s textom rôzne druhy slovníkov (prekladový, výkladový, frazeologický) a príručiek,
- 14) používať techniky aktívneho čítania a spracovávanie informácií, t.
  - j. - vyhľadávať potrebné informácie v rôznych písomných zdrojoch,
  - zosumarizovať informácie z prečítaného textu,
  - podať získané informácie ústne alebo písomne, -
  - vypracovať konspekt, zostaviť osnovu.

1.1.2. Produktívne komunikačné spôsobilosti

1.1.2.1. Ústny prejav

Žiak má byť schopný komunikovať vo väčšine situácií, ktoré môžu nastať pri cestovaní a pobyte v oblastiach, kde sa hovorí týmto jazykom. Má sa bez prípravy zapojiť do rozhovorov na témy, ktoré sú mu známe, o ktoré sa osobne zaujíma, alebo ktoré sa týkajú každodenného života (napr. rodina, záľuby, práca, cestovanie, aktuálne udalosti).

Má jednoduchým spôsobom spájať frázy a tvoriť súvislé vety, aby opísal zážitky, skúsenosti, svoje predstavy, nádeje a ciele, stručne vysvetliť a zdôvodniť svoje názory a plány, porozprávať jednoduchý príbeh, prerozprávať obsah knihy či dej filmu a opísať svoj postoj k nim a svoje reakcie.

Žiak vie:

- 1) komunikovať
  - adekvátne situácii, zrozumiteľne, plynulo, logicky a jazykovo správne,
  - na báze pripraveného rečového prejavu i v spontánnom nepripravenom rečovom prejave,
  - oficiálne i súkromne, v bežných životných situáciách,
  - v situáciách týkajúcich sa jeho osobného života,
  - v sociálno-kultúrnych situáciách v rozsahu vymedzených tém,
  - v multikultúrnom dialógu,
  - na odborné témy v okruhu svojej profesijnej orientácie,
- 2) správne reagovať na partnerove repliky,
- 3) začať, udržiavať, prerušiť a ukončiť rozhovor (telefonický rozhovor) na známe témy,
- 4) prebrať iniciatívu počas rozhovoru (napr. zmeniť tému),
- 5) požiadať partnera o vysvetlenie, zopakovanie, spomalenie prejavu, zjednodušenie formulácií,
- 6) vyjadriť
  - svoje myšlienky a názory, vysvetliť ich,
  - nápady,
  - dojmy, pocity a predstavy (asociácie), vyvolané konkrétnymi situáciami,
  - emocionálny vzťah k niekomu alebo niečomu,
- 7) opísať svoje skúsenosti, zážitky, sny, nádeje a ciele,
- 8) získať a sprostredkovať informácie o minulých, prítomných a budúcich udalostiach,
- 9) porovnávať, hľadať súvislosti a rozdiely, výhody a nevýhody, hodnotiť,
- 10) predniesť monológ (oznámenie, správu, referát) na zadanú alebo zvolenú tému,
- 11) opísať osoby, predmety, miesta, procesy, činnosti a situácie,
- 12) sformulovať problém a navrhnúť možné riešenie,
- 13) porozprávať príbeh v rámci vymedzených tém, na základe obrázkov alebo osnovy,
- 14) reprodukovať vypočutý alebo prečítaný text,
- 15) odpovedať na otázky a tvoriť otázky,

- 16) prezentovať výsledky vlastnej samostatnej tvorivej práce,
- 17) používať prostriedky kompenzačného vyjadrovania (o. i. neverbálnu komunikáciu),
- 18) interpretovať umelecký text.

1.1.2.2. Písomný prejav

Žiak má byť schopný napísať jednoduchý súvislý text na témy z každodenného života, ktoré dobre pozná alebo o ktoré sa osobne zaujíma, napísať osobný list, v ktorom rozpráva o zážitkoch a skúsenostiach a opisuje svoje pocity a dojmy.

Žiak vie:

- 1) písať zrozumiteľne, logicky a jazykovo správne,
- 2) vyjadrovať sa
  - k bežným témam a k témam z okruhu jeho záujmov,
  - k situáciám v rozsahu vymedzených tematických okruhov,
  - k odborným témam na základe svojej profesijnej orientácie,
- 3) sformulovať a vyjadriť
  - vlastné myšlienky a názory, vysvetliť ich,
  - nápady,
  - dojmy, pocity a predstavy (asociácie), vyvolané konkrétnymi situáciami (napr. knihou, filmom, divadelným predstavením, výstavou, umeleckým, technickým alebo športovým podujatím),
  - emocionálny vzťah k niekomu alebo niečomu,
- 4) opísať svoje skúsenosti, zážitky, predstavy, sny, nádeje a ciele,
- 5) získať a sprostredkovať informácie o minulých, prítomných a budúcich udalostiach,
- 6) zachytiť a spracovať do vhodnej formy písaný / počutý text v rozsahu 180 - 250 slov,
  - sformulovať a zaznamenať hlavné myšlienky a informácie, - zostaviť osnovu,
  - vypracovať konspekt (napr. prednášky, článku),
  - napísať obsah (napr. knihy, filmu),
- 7) podať a rozvinúť informáciu v súlade s cieľovou úlohou - porovnať, nájsť súvislosti a rozdiely, výhody a nevýhody, riešenia problému alebo situácie, zhodnotiť,
- 8) vyplniť bežné úradné tlačivá a formuláre (napr. prihlasovací lístok v hoteli, osobný dotazník, colnú deklaráciu), uviesť osobné údaje,
- 9) napísať
  - odkaz, oznam, správu,
  - pozvanie (súkromné a oficiálne) a odpoveď naň
  - pohľadnicu (pozdrav, blahoželenie, oznámenie, pranie k sviatku),
  - súkromný list a odpoveď naň,
  - úradný list, žiadosť, inzerát a odpoveď na ne,

- vlastný životopis,
- 10) napísať na zadanú alebo zvolenú tému
- charakteristiku osoby,
  - opis predmetu, miesta, činnosti, situácie,
  - rozprávanie udalosti,
  - anotáciu,
  - študentský projekt - vlastnú tvorivú prácu,
- 11) usporiadať svoj písomný prejav, ovládať grafickú úpravu listu, spôsob písania adresy, štruktúru písomného prejavu rôznych žánrov,
- 12) používať slovníky, gramatické a pravopisné príručky,
- 13) využívať kompenzačné prostriedky.

1.1.3. Translatologické komunikačné spôsobilosti

Žiak vie: ústne i písomne

- 1) sprostredkovať informácie v bežných komunikačných situáciách
  - po poľsky hovoriacim zahraničným návštevníkom Slovenska,
  - po poľsky hovoriacim priateľom, príbuzným a pod. počas pobytu v zahraničí,
- 2) voľne po poľsky reprodukovat' v slovenskom jazyku vypočutý alebo prečítaný text a naopak,
- 3) zhrnúť po poľsky hlavné myšlienky oznamu alebo kratšieho prejavu v slovenskom jazyku a naopak,
- 4) preložiť primerane náročný text z poľského jazyka a naopak.

1.2. REČOVÉ INTENCIE A TEMATICKÉ OKRUHY

1.2.1. Rečové intencie

1.2.1.1. kontaktné

- pozdrav a odpoveď naň, oslovenie, zoznamovanie, predstavovanie seba a inej osoby, reakcia na predstavenie,
- zdvorilostné prejavy,
- pozvanie, jeho prijatie a odmietnutie, ospravedlnenie a reakcia na ospravedlnenie,
- privítanie a rozlúčka,
- blahoželanie.

1.2.1.2. informatívne

- získanie a podanie informácie, upozornenie,
- vyjadrenie vlastníckeho vzťahu,
- vyjadrenie priestorových vzťahov: smeru, polohy, vzdialenosti, miery, veľkosti, hmotnosti, objemu,
- vyjadrenie časových vzťahov: presného a približného času, následnosti dejov a udalostí, rýchlosti, frekvencovanosti,
- vyjadrenie kvantitatívnych javov: počtu, množstva.

1.2.1.3. regulačné

- prosba, poďakovanie a odpoveď na poďakovanie,
- žiadosť o radu, službu, odporúčanie,
- zákaz, príkaz, požiadavka, pokyn, výzva, ponuka,
- pochvala a pokarhanie,
- vyjadrenie ochoty, neochoty,
- súhlas, nesúhlas s niekým alebo niečím,
- vyjadrenie možnosti, nevyhnutnosti, zámeru.

1.2.1.4. hodnotiace

- vyjadrenie vlastného názoru, stanoviska, vzťahu k niečomu, želania,
- vyjadrenie emócií (radosť, žiaľ, ľútosť, sklamanie, obdiv, prekvapenie, nádej, spokojnosť, nespokojnosť, obava, strach, záujem, nezáujem, sympatia, ľahostajnosť),
- vyjadrenie poznania, uvedomovania si niečoho, presvedčenia,
- vyjadrenie kvalitatívnych znakov: tvaru, rozlohy, farby, materiálu a iných kvalít,
- vonkajšia a vnútorná charakteristika osoby.

1.2.2. Tematické okruhy

1.2.2.1. RODINA

- a) životopis (osobné údaje: meno, bydlisko, dátum a miesto narodenia, rodinný stav, významné momenty v živote),
- b) členovia rodiny (zovňajšok, charakter, záľuby),
- c) rodinné vzťahy (vzťahy medzi súrodencami, rodičmi a deťmi, starí rodičia, pomoc v rodine, domáce práce, všedné dni a rodinné oslavy).

1.2.2.2. KULTÚRA A UMENIE

- a) možnosti kultúry v meste a na vidieku (múzeá, výstavy, divadlá, kiná, koncerty, cirkus, tanec),
- b) obľúbená oblasť kultúry a umenia (žánre, známe osobnosti),
- c) návšteva kultúrneho podujatia.

1.2.2.3. ŠPORT

- a) druhy športu (kolektívne, individuálne, letné a zimné, atraktívne športy, rekreačný a profesionálny šport),
- b) šport, ktorý ma zaujíma (aktívne, pasívne), dôvody,
- c) význam športu pre rozvoj osobnosti (fyzické a duševné zdravie, vôľové vlastnosti, charakter).

1.2.2.4. BÝVANIE

- a) môj domov (opis prostredia, v ktorom bývam, vybavenie miestností),
- b) bývanie v meste a na vidieku (výhody a nevýhody),
- c) ideálne bývanie (vlastné predstavy o bývaní).

1.2.2.5. OBCHOD A SLUŽBY

- a) nákupné zariadenia (obchody, hypermarkety, trhoviská),
- b) služby (pošta, banka, polícia, čerpacia stanica),
- c) reklama a vplyv reklamy na zákazníkov.

1.2.2.6. STAROSTLIVOSŤ O ZDRAVIE

- a) ľudské telo,
- b) bežné a civilizačné choroby, úrazy, telesné a fyzické stavy, návšteva u lekára, v lekárni,
- c) zdravý spôsob života (správna životospráva, telesná a duševná hygiena).

1.2.2.7. CESTOVANIE

- a) prípravy na cestu, dôvody, cieľ a význam cestovania (za prácou, na dovolenku, služobne),
- b) dopravné prostriedky (výhody a nevýhody jednotlivých dopravných prostriedkov),
- c) individuálne a kolektívne cestovanie (spôsob a druhy dopravy, druhy ubytovania, stravovanie).

1.2.2.8. VZDELANIE

- a) školský systém (typy školských zariadení, skúšky, organizácia školského roka, klasifikácia, prázdniny),
- b) vyučovanie (rozvrh hodín, predmety, prestávky, školské stravovanie, aktivity na hodine),
- c) život žiaka (voľný čas, záľuby, mimoškolské aktivity, brigády, priatelia, vreckové).

1.2.2.9. ZAMESTNANIE

- a) typy povolání (fyzická a duševná práca), voľba povolania, jej motivácia,
- b) trh práce (ponuka pracovných miest a nezamestnanosť, žiadosť o zamestnanie, profesijný životopis, prijímací pohovor),
- c) pracovný čas a voľný čas (zdokonaľovanie práce, nové technológie).

1.2.2.10. VZŤAHY MEDZI ĽUĎMI

- a) medziľudské vzťahy (v rodine a v škole, susedské, generačné),
- b) priateľstvo a láska (hodnotový systém, postoje, stretnutia, oslavy),
- c) spoločenské problémy (vzťah spoločnosti a jednotlivcov k postihnutým, závislým a bezdomovcom).

1.2.2.11. ČLOVEK A PRÍRODA

- a) ročné obdobia, počasie,
- b) príroda okolo nás – fauna (zvieratá voľne žijúce, v ZOO, domáce) a flóra,
- c) stav životného prostredia (znečistenie zeme, vôd, ovzdušia), prírodné katastrofy.

1.2.2.12. VEDECKO-TECHNICKÝ ROZVOJ

- a) život kedysi a dnes (výdobytky vedy a techniky a životná úroveň, prístroje v domácnosti),
- b) pozoruhodné objavy a vynálezy vedy a techniky,
- c) veda a technika v službách človeka (elektronika, informatika, jadrová fyzika...).

1.2.2.13. ČLOVEK A SPOLOČNOSŤ

- a) morálka (správanie sa mladých a starších ľudí, etická výchova v rodine a v škole),

- b) spoločenská etiketa – stretnutia, pozdravy a blahoželanania, etiketa návštev: dôvody a čas, témy rozhovorov, pohostenie,
- c) normy a ich porušovanie (morálka a zákon, nedorozumenie a konflikt).

1.2.2.14. KOMUNIKÁCIA A JEJ FORMY

- a) typy komunikácie a jej význam (verbálna, neverbálna),
- b) komunikácia v rôznych situáciách (na verejnosti a v súkromí medzi mladými, mladými a staršími, na ulici, v škole, v rodine, v každodennom živote, vo výnimočných situáciách),
- c) moderné formy komunikácie (mobilný telefón, počítač - elektronická pošta, internet).

1.2.2.15. MASMÉDIÁ

- a) typy masovokomunikačných prostriedkov (ich využitie, výhody, nevýhody),
- b) tlač (noviny, časopisy, rubriky) - výber, nákup, čítanie – obľúbené články,
- c) rozhlas, televízia (obľúbené typy programov, sledovanosť).

1.2.2.16. MLÁDEŽ A JEJ SVET

- a) charakteristika mladých (zovňajšok, móda; vnútorná charakteristika: typické vlastnosti, záujmy),
- b) postavenie mladých v spoločnosti (práva a povinnosti, možnosti štúdia, práca, mladé rodiny),
- c) vzťahy medzi rovesníkmi a generačné vzťahy (konflikty - príčiny, prejavy, dôsledky).

1.2.2.17. STRAVOVANIE

- a) jedlá a nápoje počas dňa (raňajky, obed, večera), obľúbené jedlo,
- b) stravovacie možnosti a zariadenia (stravovanie v škole, doma, v reštaurácii),
- c) národné kuchyne – zvyky a špeciality (suroviny, jedlá, stolovanie).

1.2.2.18. ZÁLEUBY, VOĽNÝ ČAS A ŽIVOTNÝ ŠTÝL

- a) možnosti trávenia voľného času,
- b) organizovaný voľný čas (mimoškolské aktivity, krúžky, brigády),
- c) individuálne záľuby (umenie, kultúra, hudba, knihy, šport, domáce práce, príroda).

1.2.2.19. MULTIKULTÚRNA SPOLOČNOSŤ

- a) sviatky - zvyky a tradície (cirkevné a štátne sviatky, folklórne tradície a rôzne podujatia),
- b) spolunažívanie ľudí rôznych národností v jednej krajine,
- c) zblížovanie kultúr (kontakty kedysi a dnes), osobné kontakty s inými kultúrami, tolerancia.

1.2.2.20. OBLIEKANIE A MÓDA

- a) dôležité miesta v mojom živote (rodisko, miesto štúdií, miesto trávenia víkendov a prázdnin),
- b) sprevádzanie turistov (privítanie, základné informácie o pobyte),
- c) turisticky zaujímavé miesta (hrady, zámky, kúpele, jaskyne) a mestá.

1.2.2.21. MESTÁ A MIESTA

- a) vplyv počasia a podnebia na odievanie,
- b) odev a doplnky na rôzne príležitosti,
- c) výber oblečenia (móda, vek, vkus, nálada, možnosti), starostlivosť o oblečenie.

1.2.2.22. KNIHA – PRIATEĽ ČLOVEKA

- a) knihy - výber, čítanie,
- b) obľúbený autor a žáner,
- c) prečítané dielo spisovateľa krajiny, ktorej jazyk sa učím (život a dielo spisovateľa).

1.2.2.23. VZORY A IDEÁLY

- a) pozitívne a negatívne charakterové vlastnosti, ideálny človek, kritériá hodnôt,
- b) človek, ktorého si vážim,
- c) skutoční a literárni hrdinovia.

1.2.2.24. KRAJINA, KTOREJ JAZYK SA UČÍM

- a) krajina a obyvatelia,
- b) miesto, ktoré by som rád navštívil,
- c) výnimočnosť, zvyky, tradície a konvencie.

1.2.2.25. SLOVENSKO – MOJA VLASTĽ

- a) krajina a obyvatelia,
- b) miesta, ktoré by som odporučil cudzincom,
- c) zvyky, tradície, konvencie.

1.3. JAZYKOVÉ PROSTRIEDKY

1.3.1. Lexika

Žiak vie:

- aktívne používať 2000 - 2500 lexikálnych jednotiek vrátane zdvorilostnej rečovej etikety a ustálených slovných spojení,
- používať asi 500 lexikálnych jednotiek určených na receptívne osvojenie pri čítaní a posluchu,
- chápať významové rozdiely medzi slovenčinou a ruštinou,
- tvoriť nové slová predponami, príponami, skladaním, odvodzovaním,
- rozlišovať a používať synonymá, antonymá, homonymá a viacvýznamové slová,
- chápať viacvýznamovosť slov v rôznych kontextoch,
- pochopiť internacionalizmy a odvodené slová,
- dešifrovať frekventované skratky a skrátene slová,
- používať rôzne druhy slovníkov: prekladový, výkladový, frazeologický,
- nájsť vhodnú lexemu vo viacvýznamovom slovníkovom hesle.

1.3.2. Morfológia

Podstatné mená

Žiak vie:

- tvoriť množné číslo podstatných mien mužského rodu označujúcich osoby,
- tvoriť množné číslo neosobných podstatných mien mužského rodu,
- tvoriť množné číslo podstatných mien ženského a stredného rodu,
- skloňovať podstatné mená podľa tvrdých a mäkkých skloňovacích vzorov,
- skloňovať podstatné mená pri miešanom skloňovaní,
- skloňovať prevzaté slová s koncovkou -um,

- tvoriť zemepisné názvy adjektívneho typu s koncovkou -a, -e,
- používať správne väzby s predložkami.

Prídavné mená

Žiak vie:

- skloňovať prídavné mená podľa tvrdých a mäkkých skloňovacích vzorov,
- tvoriť k prídavným menám antonymá,
- stupňovať prídavné mená,
- tvoriť 2. a 3. stupeň prídavných mien pri nepravidelnom stupňovaní,
- tvoriť opisný tvar 2. a 3. stupňa prídavných mien,
- tvoriť privlastňovacie prídavné mená.

Zámená

Žiak vie:

- skloňovať osobné zámená,
- skloňovať privlastňovacie zámená,
- používať správne tvary opytovacích a vzťahných zámen.

Číslovky

Žiak vie:

- rozlišovať základné a radové číslovky,
- používať správne tvary základných čísloviek od 1 - 1 000 000,
- tvoriť správne tvary radových čísloviek a skloňovať ich,
- používať správne väzby s počítateľným podstatným menom,
- tvoriť a používať správne tvary čísloviek v dátumoch a letopočtoch,
- vyjadriť čas (jedenasta dwadzieścia, wpół do siódmej...).

Slovesá

Žiak vie:

- tvoriť neurčitok a trpný rod sloves,
- časovať slovesá I. triedy s koncovkami -ę, -esz...,
- časovať slovesá II. triedy s koncovkami -ę, -isz...,
- časovať slovesá III. triedy s koncovkami -am, -asz...,
- časovať slovesá IV. triedy s koncovkami -em, esz...,
- tvoriť minulý čas,
- tvoriť podmieňovací spôsob,
- tvoriť budúci čas typu będę pisał,
- tvoriť budúci čas typu będę pisać,
- používať modálne slovesá móc, chceć,
- používať fázové slovesá typu zaczynać.

Príslovky

Žiak vie:

- stupňovať príslovky,
- tvoriť 2. a 3. stupeň prísloviiek pri nepravidelnom stupňovaní,
- tvoriť záporné príslovky s časticou nie.

Predložky

Žiak vie:

- používať predložky s podstatnými menami a zámenami,
- používať predložkové spojenia typu do dziś, bez mała...

Spojky

Žiak vie:

- používať základné priraďovacie a podrad'ovacie spojky.

Častice

Žiak vie:

- používať apelatívne častice typu czy, niech, bodaj...,
- používať hodnotiace častice typu tak, nie,
- používať častice vyjadrujúce pranie typu niechby.

1.3.3. Syntax

Žiak vie:

- tvoriť oznamovacie, opytovacie a rozkazovacie vety,
- utvoriť z oznamovacích viet opytovacie a rozkazovacie vety,
- tvoriť kladné a záporné vety,
- tvoriť jednoduché vety s neurčitkom sloviac (vyjadrenie žiadosti, prosby, rady),
- vyjadriť sloveso być v rôznych významoch typu znajdować się, istnieć,
- tvoriť pomocou spojok priraďovacie a podrad'ovacie súvetia,
- pretvoriť priamu reč na nepriamu,
- správne používať rozdielne väzby s predložkou typu myśleć o kimś, wyjść za kogoś, grać w coś...,
- tvoriť správne spojenia podstatných mien so slovnými druhmi,
- ovládať poľský slovosled.

1.3.4. Fonetika

Žiak ovláda:

- výslovnosť nosových samohlások a, ę,
- výslovnosť mäkkých spoluhlások k, g, ch,
- výslovnosť d'asnových spoluhlások sz, ź, cz, dź,
- výslovnosť stredojazyčných spoluhlások ś, ź, ć, dź, í,
- výslovnosť tvrdého ł,
- stály prízvuk na predposlednej slabike,
- spodobovanie spoluhlások a zjednodušovanie spoluhláskových skupín.

1.3.5. Grafika a pravopis

Žiak vie:

- správne písať mäkké a tvrdé spoluhlásky,
- správne písať samohlásky ó/u, i/y a nosovky,
- aplikovať vedomosti o pravidlách písania spoluhlások rz/ź,
- pravopis písania predpôn z-, s-, ś,
- správne písať predložku z,
- aplikovať vedomosti o písaní hlások i/j,
- aplikovať vedomosti o písaní záporovej častice nie a predpony nie-,

- správne písať veľké písmená v zemepisných názvoch, historických pojmoch, spoločenských inštitúciách, pri príslušníkoch národov a vlastných menách.

1.4. KULTUROLÓGIA

1.4.1. Umelecká kultúra

Osobnosti poľskej literatúry:

J. Kochanowski, M. Rej, I. Krasicki, J. Słowacki, C. K. Norwid, A. Mickiewicz, B. Prus, H. Sienkiewicz, S. Reymont, predstavitelia hnutia Mladé Poľsko, B. Schulz, Z. Herbert, Cz. Miłosz, M. Hłasko, S. Różewicz, W. Szyborska.

Osobnosti divadelného a filmového umenia:

S. Wyspiański, S. I. Witkiewicz, W. Gombrowicz, S. Mrożek, T. Kantor, I. Kamińska, Z. Cybulski, A. Wajda, K. Zanussi, K. Kieślowski.

Osobnosti výtvarného umenia:

W. Stwosz, J. Matejko, W. Hasior.

Osobnosti hudobného umenia:

F. Chopin, S. Moniuszko, H. Wieniawski, K. Penderecki.

1.4.2. Historická kultúra

Osobnosti poľskej histórie a politického života:

Mieszko, Dobrawa, sv. Wojciech, Bolesław Chrobry, Kazimierz Wielki, Władysław Jagiełło, Jadwiga, Piotr Skarga, Jan III Sobieski, Stanisław August Poniatowski, J. Piłsudski, K. Wojtyła, L. Wałęsa.

Udalosti a pojmy:

Christianizácia Poľska, bitka pod Grunwaldom, hymna Bogurodzica, delenie Poľska - Rozbiory, Konštitúcia 3. mája, Wybického hymna Jeszcze Polska..., Jar národov, okupácia, socrealizmus, Solidarność, vojenský stav.

1.4.3. Geografická kultúra a umelecko-historické pamiatky

Geografické pojmy:

Členenie Poľska (Wielkopolska, Małopolska, Mazowiecka nízina, Mazury, Pomorie, Sliezske), Tatry, Rysy, Warta, Wisła, Odra, Bug, Śniardwy, Łebsko, Hel, hlavné mesto, trojmesto.

Pamätihodnosti:

Palác vo Wilanowe, Vodný palác v Łazienkach, Wawel, Mariánsky kostol v Krakove, Jama Michalika v Krakove, kráľovský zámok vo Warszave, zakopanská architektúra, soľná baňa vo Wieliczke, hrad v Malborku, pamiatky v Gniezne.

1.4.4. Osobnosti vedy a techniky

Mikołaj Kopernik, Maria Skłodowska-Curie.

